אוצר מדרשים — דברים זוטא

דברים זוטא: מדרש אלה דברים זוטא מובא בילקוט שמעוני בספר דברים ל"א פעמים, והוא מדרש אחד על ספר דברים שהיה לפני בעל הילקוט, והוא שונה ממדרש דברים רבה, והמאמרים שהביא בשם אלה דברים זוטא אינם נמצאים בו, ומדרש זה אבד, ונשארו לפליטה רק המאמרים שהביאו המחברים בשמו.

ר"ש באבער אסף כל המאמרים מהמדרש הזה שנמצאים מפוזרים בילקוט, גם מדרש אחד על פרשת דברים עפ"י כתב יד מינכען, ולקוטי מאמרים שהביא רבינו בחיי ממדרש דברים ואינם נמצאים בנדפס, עם הערות ותקונים, בשם לקוטים ממדרש אלה הדברים רבה (צ"ל זוטא), ווין תרמ"ה. ונדפס מקודם בסרוגין במכ"ע "בית תלמוד" שנה רביעית. רש"ב בפתח דבר מוכיח כי גם הרבה מאמרים המובאים בחבורי הקדמונים בשם מדרש דברים רבה לא נמצאו בו ואפשר שכוונתם למדרש דברים זוטא, כמו הרמב"ן בס' וישלח ותמת דבורה וז"ל: מצאתי באלה הדברים רבה בפ' כי תצא, אתה מוצא כשמתה רבקה אמרין מאן יפוק קמא אברהם מת וכו' עד מה ברכו ברכת אבלים ברכו, וזה ליתא במדרש דב"ר. גם בעל הרוקח הביאו בהלכות ברכות סי' שכ"ג וז"ל: בדברים רבה ק"ש כל זימנא דקרי ביה ליהוי כפרוסטוגמא חדתא פי' אגרת, דקב"ה לא מטרח עלן, דכתיב עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך ע"כ. וגם זה ליתא לפנינו בדב"ר. ובעל אור זרוע הלכות כלאים סי' ר"ס מביא בשם אלה הדברים רבה סוף פ' שופטים רק עץ אשר תדע זה אילן מאכל, כי לא עץ מאכל הוא זה אילן סרק וכו' ולא נמצא לפנינו בנדפס, האבודרהם הלכות סדר שחרית של חול וז"ל דאמרינן באלה הדברים רבה שמור מצותי וחיה, שמור רמ"ח תיבות שבק"ש והקב"ה ישמור רמ"ח איברים שלך וכו', וגם זה לא נמצא בנדפס, ובודאי כל אלה הם ממדרש דברים זוטא הנאבד.